

Nieuwsbrief

Juni 2008 nummer 2

Pagina 1

Uitnodiging

Het bestuur van de Heemkundekring De Vrijheijt van Rosendale nodigt u uit voor de bijzondere cultuurhistorische fietstocht:

"Van de Lage Zeg via het Gastels Laag naar het Laagveld" op zondagmiddag 17 augustus 2008.

Lengte van de tocht is ca 30 km

Vertrek om 13.00 uur vanaf het plein voor de O.L. Vrouwekerk aan de Kade.

Afsluiting om circa 17.00 uur op het plein voor het NS station.

Mocht het aantal deelnemers meer dan 30 personen bedragen dan zal de fietstocht worden herhaald op woensdag 20 augustus 2008.

Toelichting:

Het landschap rond Roosendaal is ons zeer vertrouwd. Talrijke fiets- en wandelroutes nodigen ons uit om er van te genieten.

Doel van deze bijzondere fietstocht is om nader inzicht te krijgen welke invloed de turfwinning tussen 1280 en 1500 heeft gehad in de vorming van het huidige landschap en wat daarvan nu nog steeds zichtbaar is.

In het jaar 1250 lag Roosendaal temidden van uitgestrekte, aaneengesloten hoogveengebieden. Deze werden hier moeren genoemd. Zo waren de Lage Zeg en het Laagveld één aaneengesloten moergebied van 1500 ha hoogveen.

Vlaamse moerneerders hebben dit gebied destijds drooggelegd door kanalen te graven. Vervolgens hebben zij de metersdikke veenlaag nauwgezet, stelselmatig afgegraven. De aldus gewonnen turfjes werden gedroogd en via de Roosendaalse turfhavens verhandeld en afgevoerd. De turfwinning, nu 700 jaar geleden, is nog steeds zichtbaar in het landschap van de Lage Zeg, het Gastels Laag en het Laagveld.

Tijdens de tocht zal Cor Rops, lid van de werkgroep Turf van de heemkundekring, regelmatig een toelichting geven op wat te zien is in het landschap dat ons herinnert aan het turfverleden.

De tocht voert u in grote lijnen van De Kade in Roosendaal, door de Lage Zeg, via het Gastels Laag naar de haven van Oudenbosch. We rusten in Bosschenhoofd en fiets vervolgens door Zegge, langs Rucphen, door "de Landerijen" weer terug naar Roosendaal. Mogelijk komt u tot de conclusie dat Roosendaal daadwerkelijk 700 jaar cultuurhistorie heeft onder handbereik !

Aandachtspunten:

Volg tijdens de rit de aanwijzingen van de begeleiders op.

Het fietstempo bedraagt ca 13 km/uur.

U kunt zich tot woensdag 13 augustus 2008 opgeven bij:

Johan Dudok

tel. 0165-529875

Leo Notenboom

tel. 0165-542706

Deelname aan de fietstocht is gratis voor de leden van de heemkundekring.

Aan niet leden wordt tijdens de tocht een bijdrage gevraagd van € 2.00.

COLOFON

Uitgave nieuwsbrief
Bestuur Heemkundekring
De Vrijheijt van Rosendale

Secretariaat

Nispensestraat 115
4701 CV Roosendaal
Tel. 0165-540726
e-mail: bestuur.devrijheijt@12move.nl
website: www.heemkundekringroosendaal.nl

Redactieadres nieuwsbrief

Ineke van Rijen-van Eekelen
Tel. 0165-544769

Bankrelatie

Rabobank reknr. 14.43.24.423

REDDINGSPLAN NIEUW HOLLANDSE WATERLINIE

Historie

De Oude Hollandse Waterlinie is in 1672 ontstaan. Nederland verdedigde zich toen voor het eerst met water tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Om de oprukkende Fransen tegen te houden, werd een waterlinie aangelegd. Deze verdedigingslinie liep van Muiden naar Woerden, via Schoonhoven naar Gorinchem en westelijk van de stad Utrecht. Na 1815 werd Utrecht binnen deze linie gelegd. Dit is het begin van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Door hoogteverschillen in het landschap bleven sommige gebieden droog. Op deze plekken vond de vijand een weg om binnen te komen. Om dit tegen te gaan werden forten en bunkers gebouwd. Daar stonden de troepen op wacht. De Hollandse Waterlinie staat voor een belangrijke historische gebeurtenis in Nederland. De overblijfselen daarvan mogen niet verloren gaan. Het is daarom noodzaak dat de verwaarloosde forten gered worden.

De provincie Noord Brabant steekt twee miljoen euro in het redden van de forten en bunkers van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Deze militaire verdedigingslinie loopt van Muiden tot de Biesbosch. In samenwerking met vier andere provincies en het Rijk worden 46 forten, verspreid over het hele land, in bescherming genomen. Veel forten en bunkers zijn er slecht aan toe. Het is belangrijk dat deze snel opgeknapt worden of een nieuwe functie krijgen. Hierover zijn landelijke afspraken gemaakt die verenigd zijn in het Pact van Rijnauwen.

Brabantse forten

Brabant telt vijf forten, die liggen rondom Woudrichem en Werkendam. Voor de meeste forten is al een reddingsplan gemaakt of zelfs afgerond.

Het gaat om : Vesting Woudrichem, Fort Altena, Fort Steurgat, Fort Giessen en Fort Bakkerskil

Bron : Nieuwsbrief Federatie Noordbrabants Monumentenoverleg nr. 1 – 2008

ESSEN 850 JAAR

Essen bestaat dit jaar 850 jaar. In samenwerking met de Heemkundige kring Essen wordt er op 6 september in Essen in het kader van dit jubileum een historische stoet gehouden. Kijk voor verdere informatie te zijner tijd in de media. Leuk om naar toe te gaan en te gaan kijken

MUZIEK -gespeeld en verbeeld –

Hoe klinkt een schilderij ? En welke kleur heeft middeleeuwse dansmuziek ? Het antwoord op deze vragen is te vinden op de expositie Muziek - gespeeld en verbeeld. Aan de hand van kunstwerken en muziekfragmenten uit vijf verschillende eeuwen én met behulp van ingenieuze installaties wordt de 'muziek in de kunst' tot leven gewekt. Deze fantasievolle tentoonstelling laat bezoekers voor het eerst kijken naar muziek en luisteren van schilderijen. Een bijzondere expositie voor jong en oud !

Tentoonstelling Muziek -gespeeld en verbeeld. Van 26 april 2008 tot en met 31 augustus 2008 in het Noord Brabants Museum in 's Hertogenbosch.

WEBSITE MET HISTORISCHE INFORMATIE

Sinds kort is er een nieuwe website beschikbaar met historische informatie over alle plaatsen in Nederland met historische kaarten, prenten, teksten, foto's en nog veel meer. Jezelf een beeld vormen van hoe Nederland er vroeger uitzag was nog nooit zo gemakkelijk. Interesse voor de historie van de eigen leefomgeving of familieachtergrond krijgt met deze website een extra dimensie. Nieuwsgierig geworden ? Kijk dan op www.WatWasWaar.nl en er gaat een wereld aan erfgoed informatie voor u open !

VERSLAG EXCURSIE ANTWERPEN

Op donderdag 10 april 2008 was het vroeg opstaan, want om 8.15 uur vertrok de nieuwe bus van de firma Broeren met 58 deelneem(st)ers richting Antwerpen. Hoewel het 's nachts nog had gevoren beloofde het een mooie droge lentedag met veel zon te worden. Zonder problemen arriveerden we in Antwerpen en na een korte wandeling werden we ontvangen bij Brasserie Noord aan de Grote Markt met koffie en Antwerpse Handjes (koekje of chocolaatje). Keurig op tijd stonden drie gidsen voor ons klaar voor een bezoek aan het stadhuis met vervolgens een stadswandeling.

In het stadhuis gingen we o.l.v. de gids naar het Schoon Verdiep. Op deze verdieping met het kabinet van de burgemeester was o.a. een zaal voor de vergaderingen van het college, de raadzaal voor de 55 leden van de gemeenteraad, een trouwzaal en enkele zalen voor ontvangsten. Kunstwerken staan en hangen aan de muren. Waarbij de gids wees op foutjes in de schilderijen zoals St. Servaes bij een historische handeling in een jaar toen St. Servaes nog niet was gearriveerd.

Na het stadhuis te hebben verlaten begonnen we aan een wandeling door het historisch centrum en liepen o.a. langs de Onze-Lieve-Vrouwekathedraal en hoorden waarom de tweede toren niet was afgebouwd; waardoor de kerk was afgebrand en later weer herbouwd.

Bij het Steen, vroeger een gevangenis, hoorden wij dat men daar maar 3 weken gevangen zat, waarna de veroordeling werd uitgesproken. Afhankelijk van de "misdaad" werd de doodstraf op gruwelijke manier uitgevoerd. We liepen langs Lange Wapper, die zich kon opblazen en door de Vlaeykengang met Pajattentoren, wat een rustpunt is in dit drukke centrum. Terug op de Grote Markt vertelde de gids bij het standbeeld van Brabo de anekdote waar de naam Antwerpen vandaan kwam. De reus Brabo die handen afkapte en in de Schelde wierp en vandaar de naam (H)Antwerpen. Daarom kregen we 's morgens bij de koffie Antwerpse Handjes. Na de gidsen te hebben bedankt voor de uitvoerige uitleg gingen we op zoek naar een terrasje voor een lunch.

Om 14.00 uur waren we weer samen bij de V.V.V. Onze gidsen stonden echter reeds bij het Museum Plantin Moretus en wij liepen dus daarheen. In 3 groepen verdeelden wij ons o.l.v. de gidsen over het museum. Dit museum is de enige drukkerij-uitgeverij met volledig ingerichte woning, uitrusting, bedrijfsarchief en bibliotheek die uit de 16^e eeuw

bewaard is gebleven. Toen wij in de oude letterzetterij waren vertelde iemand uit ons gezelschap hoe de letters werden gezet. Hij was vroeger bij van Poll letterzetter geweest. Een bijzonderheid in het museum waren zeker ook de krakende houten vloeren. Aan het einde van het museumbezoek werden de gidsen bedankt en velen waren toe aan een terrasje om even uit te rusten, want door het slenteren langs de vitrines en trap op en trap af waren velen moe.

Om ongeveer 17.30 uur was iedereen weer bij de bus voor de terugreis. Het verlaten van Antwerpen ging iets minder voorspoedig dan 's morgens bij het binnenkomen. Om 18.45 waren we weer in Roosendaal. Een geslaagde excursie en veel dank voor de activiteitencommissie van onze kring die weer voor een prima programma heeft gezorgd.

Emile Bogers

FILM 'TURF, HET BRUINE GOUD VAN ROOSENDAAL'

Van onze tentoonstelling "Turf, het bruine goud van Roosendaal" is door onze penningmeester Henk Heinen een film gemaakt van 11.30 minuten. De film gaat over het ontstaan van turf, de turfwinning in onze regio en wat daar nog van te zien is anno 2008.

De DVD van deze film is te bestellen door overmaking van € 8.00 op de bankrekening van de Heemkunde Kring, rek.nr. 1443.24.423 met vermelding van: DVD Turf

FIETSROUTES

Onze beide fietsroutes (over Boerderijen en over Turf) kunt u downloaden via de website van onze Heemkundekring (www.heemkundekringroosendaal.nl). Daarnaast zijn deze fietsroutes sinds kort ook te vinden op het landelijke netwerk via www.fietsen.123.nl

TURF IN KALMTHOUT

Zoals bekend hebben we al geruime tijd een goed contact met Lea van Looveren en Brigitte Vandenberg van de VVV Kalmthout over de aldaar te houden tentoonstelling over de turfgeschiedenis. Een groot aantal borden van onze tentoonstelling kunnen zo gebruikt worden in Kalmthout en in samenwerking met Lea en Brigitte worden een aantal borden speciaal toegevoegd betrekking hebbend op de turfgeschiedenis van Kalmthout en omgeving.

De tentoonstelling in Kalmthout zal te zien zijn vanaf 5 juli tot en met 24 augustus in het Cultureel Centrum Kunsthuis Ernest Albert aan de Hortensiadreef in Kalmthout. Tijdens de expositie zullen wij op 16 juli in Nieuwmoer ook een lezing verzorgen over de turfgeschiedenis. Volop activiteiten van onze Heemkundekring in België dus !

Het Industriële verleden van Roosendaal in Woord en Beeld.

De heemkundekring gaat uit Roosendaal verdwenen industrieën weer in beeld brengen. Dat gaat gebeuren in de vorm van een tentoonstelling en in de vorm van artikelen.

De werkgroep die dit project voorbereid heeft daartoe alle verdwenen bedrijven verdeeld in een aantal sectoren, zoals:

Huishoudelijke artikelen; voedingsmiddelen; tabak en koffie; drukkerijen; confectie; hout – rubber – metaal.

Het is de bedoeling om van elke sector een of meer bedrijven nader te belichten. De werkgroep hoopt dat leden van de heemkundekring foto's en documenten beschikbaar willen stellen voor een tentoonstelling. De werkgroep hoopt ook dat veel inwoners van Roosendaal hun ervaringen willen vertellen over bedrijven waar zij of hun naasten hebben gewerkt.

Zij hoeven die verhalen niet zelf te schrijven. Leden van de redactie van ons Tijdschrift willen dat voor hen doen.

De werkgroep verwacht veel werk met het inventariseren en uitwerken, maar vertrouwt er op dat het Roosendaals Industriële Verleden over enige maanden intens zal herleven.

Heemkundekring en Voetbal ?

U zult vast en zeker denken "wat krijgen we nou" gaat de heemkundekring zich ook al bezighouden met voetbal ? Is er nog niet genoeg voetbal op televisie en in de krant ?

Maar het gaat om iets anders. Als 12 jarige jongen spaarde ik sportplaatjes die werden uitgegeven door het Rode Kruis. Je kreeg die bij een pakje sigaretten. Jawel. En omdat ik een vader en 4 broers had die rookten, heb ik alle plaatsjes kunnen verzamelen. Dat waren geen foto's van sporters maar karikaturen van sporters.

Het waren afbeeldingen van o.a. Abe Lenstra, Faas Wilkes, Rinus Michels, Gerrit Schulte, Wim van Est en nog veel meer beroemde sporthelden.

Tussen al deze sporters stond ook Gillissen van RBC. Als Achterhoekse jongen had ik geen idee wat R.B.C. was. Ik wist zelfs niet eens uit welke plaats die club kwam. Nu ik 40 jaar in Roosendaal woon weet ik inmiddels wel beter.

Ik ben dan ook reuze nieuwsgierig hoeveel Roosendalers zich deze voetballer nog herinneren.

Henk Heinen

